

ייעוץ פופריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב זי"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וציונים, הערות והארות

פרשת יתרו
שנת תשע"ג

סימן ל"ג

בעזרת השם יתברך, יום ג' וישלח, תקצ"א

שלום לאהובי בני הרבני מו"ה יצחק נ"י.

מכתבך קבלתי ביום ה', ותיכף ביום ו' בבקר רציתי לשלוח עגלה עבורך, ולא איסתייע מילתא גם הייתי מתרשל קצת מחמת שלא סילקו אז הנקראטין [הגזירה רעה לחטוף ילדי בני ישראל לצבא, והסדר היו שבאו בכל ב' או ג' שנים לכפרים ולעיריות אחרות, בלי הודע הדבר מקודם, הזמן שבאו היו בכל פעם אחר הימים טובים דהיינו בערך בחודש חשון כמבואר באריכות בספר זכרון יעקב. ועיין בפתחה]. וגודל הפחד שהיה בשבוע העבר ידוע לך בודאי, אף על פי שידעתי שעליך אין שום פחד ברוך השם, אף על פי כן לא היה ניחא לי שתהיה פה בעת ההוא.

אחר כך בערב שבת סמוך לכניסת שבת קודש הגיעני שוב מכתבך, ועמדתי מרעיד, וכבר קידש היום, ותיכף במוצאי שבת שלחתי לך אגרת שתבא תיכף לפה, ושלחתי האגרת ליד ר' פנחס נאמן, והייתי מצפה כל יום א' ויום ב' להשיג תשובה מאתך, ואין קול ואין עונה. אתמול לעת ערב פגעתי את ר' פנחס הנ"ל ושאלתי אותו מה זה, השיב לי שגם מכתבי ששלחתי לך עדיין בידו, כי לא שלחו שום אגרת ביום א', ונבהלתי מאד, וראיתי כי מאת ה' היתה זאת.

בעת איני יודע כלל לתת עצות בנפשי, כי פה יש חלוקי דעות הרבה בענין הנשמע בקהלתכם, קצת שוחקים מזה וקצת אומרים להיפך, על כן איני יודע מה לעשות, אך איך שהוא אתה תראה לבא לפה תיכף ומיד בלי איחור ועיכב כלל, ואם זוגתך תחי' ובנך [כנראה שהכוונה לבנו של ר' יצחק הילד דוד צבי, שגם עליו היה החשש שהחוטפים מטעם הממשלה יחטפו אותו לעבודת הצבא, ומפני שכבר היו החוטפים בק"ק ברסלב, חשש ופחד מוהרנ"ת פן אח"כ יבוא לעיר טולטשין עירו של הר"ר יצחק בן מוהרנ"ת. ועיין מכתב ל"ה] שיחי' רוצים גם כן לבא לפה, הטוב בעיניכם עשו, כי אני איני יכול לגלות דעתי בזה, מחמת שאיני יודע מה נעשה בקהלתכם באלו הימים, אך איך שהוא על כל פנים תבא אתה מיד.

יתר מזה אין להאריך, וד' יצילכם מכל רע, וישמור צאתכם ובואכם מעתה ועד עולם, והשם יתברך ירחם על ישראל, ויבטל כל הגזירות קשות, וישמיענו בשורות טובות.

נתן מברסלב

סימן ל"ד

[ענין חולאת הנזכר כאן הוא, כי באותו השנה שנת תקצ"א היה הפעם הראשון החולאת שקראו אחר כך בשם חלירע רח"ל – דפוס ישן

באותו הזמן שרר החולאת, שקראו אחר כך בשם חולירע רח"ל. המגפה פגע קשות בכמה עיריות ישראל, גם בבית מוהרנ"ת נעדרו רח"ל ב' אנ"ש היקרים כמ"ש לקמן, ונמשכה עד אמצע פרשת שמות באותו חורף ששקטה, ככתוב מוהרנ"ת בימי מוהרנ"ת (ח"א סי ק"ח) וז"ל: שנת תקצ"א יצאה בעולם החולאת המרה שקורין חולירע רח"ל, שהיתה קשה מדבר רח"ל, שהמתה אלפים ורבבות נפשות, וכל החורף היה העולם סגור, ה"י מעתה עכ"ל].

בעזרת השם יתברך, יום א' וישב, תקצ"א

שלום לאהובי בני מו"ה יצחק שיחי, ובנו שיחי' [הילד דוד צבי]

ידעתי כי בודאי יהיה נשמע אצליכם כי גם פה הגיע החולאת לכמה אנשים רח"ל. על כן אני מוכרח להודיע צערינו, היות בשבת קודש נחלש בביתי מאנ"ש הותיק מו"ה שמואל במו"ה יעקב מנעמריב [נראה מהמשך המכתב וממכתב שאחר כך שר' שמואל הלז היה מאנ"ש, וזכה "שהיה לו כמה פעמים התבודדות בשדה בין הרים ומחילות עפר, והלך בדרך הישר בדרך התורה כל ימיו" (מכתב ל"ח), ובא להסותף בצל מוהרנ"ת כדי לשמוע ממנו דרכי רבינו' ועצותיו האמיתיים, ויצאה נשמתו בטהרה בברסלב אצל מוהרנ"ת]. וחליו כבד עליו מאד, והוא מסוכן מאד מאד. וגם בבית ר' יונה מלמד הסמוך לביתי נפטרה ילדה אחת אתמול, והכל מהחולאת הנשמע כעת.

וגודל צערינו תבין מעצמך, אך אף על פי כן אני מחיה עצמי גם עתה, במעוף צוקה הזאת בגודל חסדו הנפלא אשר הגדיל עלי היחיד קדמון יתברך שמו, שהודיעני מאור כזה, אשר יודע ניגון כזה וכו' וכו' ועיין בחיי מוהר"ן סימן ש"מ אני יודע ניגון כזה עם כל התנועות, ובהשמטות השייך לסי' ש"מ שרביזיל אמר בראש השנה יש לי ניגון לומר לעתיד לבוא שהוא יהיה

העולם הבא של כל הצדיקים והחסידים. ועיין ליקו"מ ח"א סי' ס"ד וח"ב סי' ח. ועיין שיחות מוהר"ת) ולעתיד לבא הכל יהיה נכלל בהניגון הזה כל מה שעבר על כל אחד (עיין סיפורי מעשיות סוף מעשה ח' מבערגר ועני משיח יגיד לכל אחד וכו'). ברוך השם אשר עד כה עזרנו שאנו זוכרים עדיין, שהיה, ושיש אור כזה בעולם, לעולם לא נבוש בחסדו הגדול.

גם אני מחיה את עצמי על אשר סיבב השם יתברך ברחמיו שלא באתם הנה (במכתב ל"ג ביקש מוהר"ת מבנו וממשפחתו שיבואו אצלו). מה מאד גדלו חסדי ה', נא בני חביבי אל תצטער כלל על זה, תאמין בהשם יתברך כי הכל לטובה עצומה ונוראה.

והנה מגודל צערי עד הנפש, עזרני השם יתברך שהחייתי את עצמי כל כך, עד שאם לא הייתי מתבייש מהעולם הייתי מרקד מחמת שמחה, כי חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם. [ראה והתבונן בזמן הליל שמוהר"ת היה שרוי בצער ביחד עם כל העיר אודות המגפה ששרר אז, עכ"ז מגודל החיות שזכה לדעת מאור גדול, אורו הקדוש של רביז"ל, וגודל חסדי ה' שראה בתוך מצבו, היה מוכן מוהר"ת "לרקד מחמת שמחה", והבן מזה כח השמחה של מוהר"ת ז"ל. ולקמן במכתב ל"ה "שבגודל הצרה והפחד הייתי מתחזק בשמחה". ועיין חיי"מ סי' קפ"ז] ומגודל הנחיצה אי אפשר להאריך. והשם יתברך ירחם על ישראל ויאמר למלאך הרף ירך, וישוב אלינו וירחמינו בקרוב.

דברי אביך המצפה לישועה

נתן מברסלב

סימן ל"ה

ברוך השם, אור ליום ד' וישב, תקצ"א

החיים והשלום לאהובי בני חביבי מו"ה יצחק

אהובי בני, כבר שמעת מעט מאשר עבר עלינו באלו הימים, יהי רצון שיהיה הכל לטובה.

והנה אנכי כבר הקדמתי עצמי ביום א' והודעתך מזה מחמת שידעתי שבדאי יהיה נשמע אצליכם קול הרעש זה, אך בעתים הללו מתעכבים המכתבים בבית ר' פנחס, ובשעה זאת הייתי בעצמי בבית ר' פנחס אודות ענין אחר. ובתוך זה שאלתי אותו אודות האגרת ממני אליך, ומאתך אלי, והשיב שגם האגרת ששלחתי לביתו ביום א' עדיין בידו, ועמדתי משתומם, וכן היה בשבוע העבר כאשר כבר הודעתך (עיין לעיל מכתב ל"א).

והנה הכל לטובה כאשר אתה רואה בעיניך, שהוא חסד גדול שנתעכבו האגרות בשבוע העבר ולא באתם הנה, ועתה תשער בדעתך גודל הצער והפחד והיסורים שהיה לנו אם הייתם אתם גם כן בכאן [עיין מכתב ל"ג]. ובפרט שהכל היו אומרים שנתגלגל על ידכם ח"ו, ברוך העושה נפלאות לבדו, שסיבב ברחמיו שנתעכבתם בביתכם, השם יתברך ישמרכם לעד.

ודע בני כי ברוך דיין האמת שופט בצדק לוקח נפשות במשפט, כי ביום ב' בעת מנחה נפטר ר' שמואל ז"ל (הנוכח לעיל מכתב ל"ד), ושבק לן חיים, מעי מעי אוחילה, הוי אחי, הרחמן הוא יגדור פרצות עמו ישראל, ויתן לנו חיים טובים וארוכים. זאת נחמתי בעניי כי תהלה לאל, השם יתברך יודע כוונתי רצויה לשמים בכל העסק הזה, כי לא היו לי שום עסק של משה ומתן מעסקי העולם עמו ז"ל, כי אם מה שהיה בביתי הכל היו בשביל התכלית האמתית, שיעמוד לו לנצח שיזכה לשמוע אצלינו דברי "עתיק יומין", [לכאורה הכוונה למש"כ בחיי מוהר"ן סימן רפ"ט שנמצא בכת"י אני זקן שבקדושה וכו' שמגלה דברים שכיסה עתין יומין ע"כ] וכו', וגם כל כוונתו [של ר' שמואל] ז"ל היה רק בשביל זה.

ובוודאי הוא לו לטובה נצחית כל מה שקיבל ממני דברי אמת, שקבלתי מפי הסבא דסבין נחל נובע מקור ח'כמה ז"ל, וכבר כתבתי לך במכתבי הראשון [מכתב ל' ז"ל והנה מגודל צערי עד הנפש, עזרני השם יתברך שהחייתי את עצמי כל כך, עד שאם לא הייתי מתבייש מהעולם הייתי מרקד מחמת שמחה, כי חסדו גבר עלינו ואמת ה' לעולם] שבגודל הצרה והפחד הייתי מתחזק בשמחה וכו', ברוך השם אשר עזרני עד כה ונתן לנו כח לסבול כל זה. [באותן השנים [שנת תקפ"ח-תקצ"א], ובפרט בהמגיפה נאספו כמה מתלמידי מוהר"ת ח"ה הרה"ח ר' ישראל וגיסו ה"ר מענדל זעליג ע"ה [לעיל מכתב כ"א], הרה"ח ר' יצחק איזיק יוסף הסופר [חורף תקפ"ח], הרה"ח ר' שאול מטעפליק ע"ה [חורף שנת תקצ"א], הרה"ח ר' אברהם הירש כהן [חורף שנת תקצ"א] הרה"ח ר' מענדל מלאריוון ע"ה [חורף שנת תקצ"א]. המתנגדים של מוהר"ת ברצונם להרחיק אנשים מדרך רביז"ל, העבירו או קול במחנה ישראל: כל מי שמתקרב אל מוהר"ת מת רח"ל].

ומאליך תבין גודל הפחד שהיה בכאן, כי הדאקטיר היה בכאן ביום א' אף שלא קריתי אותו [מוהר"ת ז"ל היה מתנגד גדול להשתמש בהרפואים, וכדעתו של רביז"ל בשיתות הר"ן סי' נ', ועיין בפתיחה] ורצו לסגור ביתי ח"ו, והשם יתברך ברחמיו חמל עלי, כי רבים מאהובי אמרו שהיו ראוי לסגור ח"ו, רק מחמת שגם אצל שכני ר' יונה נפטר בתו הקטנה ולא סגרו את ביתו, על כן חמלו עלי גם כן.

ומאליך תבין שבדאי היה יסורים גדולים ופחדים עצומים בזה, אך הכל היה בחסד, כי השם יתברך ברחמיו לא הניח לצער אותי הרבה, כי חסדו גבר עלי בכל עת אשר אין לשער. והנה תהלה לאל בביתי חיים ושלום, השם יתברך ישמרינו תמיד מעתה ועד עולם.

בעת מאל"ך תבין שאף על פי כן אין מהראוי שתבא תיכף לפה, וכפי הנראה הנכון שתבא לכאן אחר שבת קודש הבאה עלינו לטובה, ובלבד שתחקור תחלה אם מניחין לכונוס לפה אנשי טולטשין, כי איני רוצה שיהיה לי יסורין מזה ח"ו.

והנה אהובי בני חביבי מאהבתך הודעתך הכל באריכות, והנה מכל זה יוכל המשכיל להתעורר מאד, להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא, כי אנו רואין בעינינו כל מה שעובר על האדם בהצל העובר הזה. והנה בטני מלא מלים, אך אין הפנאי מסכים להאריך, אם ירצה ה' כאשר תהיה פה אספר לך הכל באריכות. אולי תשמע ותבין חסדי ה' ונפלאותיו אפילו בעת צרה רח"ל, שהוא ענין [ליקו"מ ח"א סי' קצ"ח] בצר הרחבת לי [תהלים ד, ב], שבתוך הצרה עצמה יש כמה הרחבות, וכבר דברתי בזה הרבה, ובעתים הללו החייתי עצמי בזה הרבה, ברוך הנותן ליעף כח אשר עד כה עזרני.

ואני חזק עתה בדעתי תהלה לאל, שכל העולם צריכים מאד מאד לשמוע ולקבל דברינו שקבלנו, אשרי מי שיזכה לזה, ואני כל ימי חלדי איחל להודיע ולהשמיע לכל מי שירצה לשמוע את כל טוב גנוזי אוצרי אוצרות של חיים נצחיים, אוצרי יראת שמים אשר הצפין אצלי, עצם היראה (בחי מוהר"ן סי' רצ"ה ואני אוצר של יראת שמים ומדוע לא יהיו להוטים ורצים אחרי לקבלו ע"כ), עצם החיים (עיין הקדמת חיי מוהר"ן שרביז"ל זכה לחיות חיים חדשים ע"ש), עצם הטוב (הצדיק נקרא טוב כמו שאמר ז"ל [יומא לה] אין טוב אלא צדיק, וכמו"ש [שע"ה ג] אמרו צדיק כי טוב, ומובא בליקו"מ ח"א סי' כ"ג ע"ש), הוא אדומ"ר ז"ל, השומע ישמע וכו'. כי מלבד מה שאנו מאמינים בהאמת, אנו רואים בעינינו,

מאמר משיב נפש

ע"ה

מאת אחד הרבנים שליטי"א

סימץ י': כולם אהובים וכו' כולם קדושים

שואל: אם כן הוא כאשר דברת, כי לא כיוון רבי נחמן לבטל שום אחד מצדיקים הקודמים וגם לא מבני דורו, א"כ למה לא אוחזים חסידי ברסלב מכל הצדיקים המפורסמים, היינו תלמידי הבעש"ט ז"ע, וגם אינם לומדים בספרי שאר תלמידי הבעש"ט, רק הכל הוא רק רבי נחמן וספריו ותלמידיו.

שמות הצדיקים אצל חסידי ברסלב:

ר' צבי הירש מזידיטשוב. אחיו ר' משה סאמבריר. ובנו ר' יהודה צבי בעל עמוד התורה. ר' משה ליב סאסיווער. ר' הירש אלימלך מדינוב בעל בני ישכר. ר' דוב מזסלב. ר' משה איהעליר בעל הישמח משה. ר' ברוך קאסיווער בעל סוד האמונה ועמוד העבודה. ר' אברהם דוד מבוטשאטש. ר' מנחם מענדיל מקאסיב בעל אהבת שלום. ר' פייבוש מהבנוב. המקובל ר' אדם. הר"ר אליעזר אביו של ר' ישראל בעש"ט. החסיד מאמשטרדם. ר' יונתן מפראג. הדרשן צדיק גנוז. ר' יוסף החזן. הצדיק ממרא דחושבנא. ר' ניסן קאוולער. ר' ישעיה מסמילא. ר' יוסף יוסקא מיאס. ר' זאב מטשארנע אסטראה. ר' זאב מבאלטא. ר' יצחק מקאנסטאנטין ישן. ועיי"ש עוד.

מוהרנ"ת מסתופף בצל תלמידי המגיד זצ"ל:

וכדאי הוא להעתיק מן המכתב אשר כתב מוהרנ"ת להרב מסאווראן בעת המחלוקת עליו, והמכתב נכתב ביראת הכבוד גדול מאד, וגם שם כותב שהוא דבוק לצדיקי הדור, וז"ל שם, מרחוק אקרא לשלום, מן האזוב אשר בקיר לארו אשר בלבנון, הלוא הוא הרה"ק המפורסם נודע ביהודה ובישראל שמו, נרו יאיר, עמוד החזק, פטיש החזק, איש אלקים קדוש יאמר לו, לו דומיה תהלה, כ"ק שמו מוה"ר משה צבי נ"י, האמנם תמן נהיגי דלא שאיל זעירא בשלמא דרבא. עכ"ז למען גודל השלום אשר הפליגו רז"ל בעוצם מעלתו מאד, ואמרו שהשי"ת אמר ימחה שמי על המים בשביל לעשות שלום, וכיוצא בזה הרבה, אמרתי לצאת מהגבול, ואמנם שליבי הולך אנה ואנה בכתיבת מכתבי זה, כי מי יודע אם יכנסו דברי בלבו הטהור, כי ברית כרותה ללשון הרע עד שאמרו רז"ל שדוד קיבל לשון הרע, אמרתי עלי לעשות את שלי, ויהיה מה, ארוצה דברי אלה להציל את נפשי ואת נפשות כשרים התלויים בי, ואדוניי חכם כחכמת מלאך האלקים לדעת כל אשר בארץ, ויבין כי באמת ובתמים יוצאים דברים אלה מלבי וכו', ושם להלן במכתבו כותב וז"ל וה' אלקים אמת יודע, כי דברתי עם גדולי קדושי ישראל צדיקי יסודי עולם זי"ע. עם כולם דברתי הרבה גם אחר שזכיתי להתקרב לאדמו"ר המובהק הרה"ק מוהר"ן זצ"ל. וכולם קרבו אותי באהבה רבה ובחיבה יתירה. ובפרט הרה"ק והנורא מברדיטשוב. ואחריו הרה"ק מחמעלניק. והרה"ק מוה"ר שלום מפאריבישטש זצ"ל, ושאר גדולי עולם, אצל כולם הייתי מתאבק בעפר רגליהם קודם שנתקרבתי אל אדמו"ר המובהק זצ"ל ואח"כ. ואהבתם גברה עלי אח"כ ביותר עיי"ש עוד.

השתטחות על קברי שאר הצדיקים:

וכן חסידי ברסלב בפולין, שהתקבצו על ר"ה בעיר לובלין (כשהיתה הדרך סגור לאומן) הלכו בערב ר"ה על ציונו הקדוש של החוזה מלובלין, ושהו שם הרבה בתפלות והתבודדות ואמירת תהלים, וכן חסידי ברסלב שבא"י שהו הרבה על ציונם הקדוש של תלמידי הבעש"ט שמקום מנוחתם הוא שם בא"י.

ואף בענין הצדיקים שחלקו על דרכו של ר"נ ותלמידו מוהרנ"ת, לא נמצא בספרי ברסלב לשונות כנגדם, ואף מה שהשמיעו בעת המחלוקת קצת דברי מרירות נגד צד המתנגדים, כמו בכל מחלוקת שבין חדר לחדר, גם זה נשאר גנוז בהשמטות ולא נדפס לרבים, ואף ע"ז כבר כתב ר"נ בלקו"מ (ח"א סי' ה') ותאמין כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים, אין זה אלא כדי שיגרשו סטרין אחרנין, וכשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים תדע, שזה משמיעין אותך תוכחה, על שפגמת בטיפי מוחך, שע"ז נא' (משלי ב') כל באיה לא ישובון, ולא ישיגו ארחות חיים, שאתה דבוק בסטרא דמותא, ובודאי אם לא היה נפגם מוחך, לא היה נשמע לך מריבות שבין הצדיקים, ואין המריבה אלא בשבילך, כדי שתשוב ממות לחיים, ותשוב מיראה רעה, מקול פגום, מחכמה פגומה ליראה טובה, לקול טוב, לחכמה טובה ע"כ. היינו שצריכין להאמין שהמחלוקת אינו דבר פשוט, ולא לקחת צד ח"ו, רק לשמוע מזה לעשות תשובה.

והנה לאחרונה כשנפתחו הגבולות לאוקריינע, וחסידי ברסלב נוסעים בתכיפות לשם, הם אשר נוסעים ג"כ תמיד לכל המקומות הקדושים, של כל הצדיקים השוכנים שם במדינות הללו, ואפי' לאותם שלא היו להם שום שייכות לברסלב, ואף היו רחוקים מזה.

ולא עוד זאת, אלא שהם הם העוסקין בתיקון ובשיפוץ לכל המקומות הללו, כדי שיהיה קל לבני אדם להגיע לשם ולהתפלל כהוגן, כידוע ומפורסם כל זאת, ועוד ידם נטויה לתקן עוד ועוד.

ושמעתי שהגה"ק המפורסם מוהר"ר משה ארי' פריינד זצ"ל גאב"ד ירושלים עיה"ק דיבר פעם בשבח חסידי ברסלב לאחד מגדולי המתנגדים ואמר לו בזה"ל, זכורני בשנים הראשונים בעת שבאתי לדור בארץ הקודש, שהיה מוזנח מאד ענין זה של נסיעה לקברי צדיקים, כמעט שלא נסעו כלל, ואפילו ציון הרשב"י בעיר מירון ה"י אז ממש בגדר מדבר שממה, ששום איש לא הטריח עצמו לנסוע, ורק חסידי ברסלב כמו הרה"צ ר' שמואל שפירא וחבורתא שלו, ביחד עם המקובל הריא"ז מרגליות ז"ל, הם אשר נסעו בכל פעם לשפוך שיח על קברי הצדיקים, ועל ידם נבנה כל הענין הזה של נסיעת אנשים לקברי הצדיקים קדושים אשר בארץ המה עכ"ל.

שכאשר מגיע קצו של האדם, כמה וכמה הצליח בכל שעה ובכל רגע שהלך בדרכי האמת שקיבלנו מרבינו ז"ל, ובפרט במה שזכה כל אחד שהיה לו התבודדות, ובמה שהיה על ציון שלו הקדוש. והנה זה ר' שמואל ז"ל שנפטר, בודאי אתה ידעת אותו היטב, ותדע שנשמתו יצאה בטהרה, ודיבר דיבורי אמונה בכל עת, עד שיצתה נשמתו, תנצב"ה.

מה גדלו חסדי ה' שזכיתי אותו שיהיה לו כמה פעמים התבודדות בשדה בין הרים ומחילות עפר, והלך בדרך הישר בדרך התורה כל ימיו, ונפטר בשם טוב, וקויתי לה' שבודאי יקרבו שם הבעל השדה (ליקוי"מ ח"א סי' ס"ה ובחיי"מ סי' כה, קי, קנא, קנב), כאשר אמר בעצמו קודם הסתלקותו הקדוש למעלה למעלה (חיי"מ סי' קצ"א) מה לכם להתיירא מאחר שאני הולך לפניכם, ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי וכו', [רביז"ל אמר אז בזה"ל: מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם. אלו אנשים מאנשינו שמתו מקודם היה להם חשש, אבל אתם מאחר שאני הולך לפניכם, אין לכם חשש כלל. ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל, הם מצפים על תיקונים שלי, מכל שכן אתם עכלה"ק - חיי מוהר"ן סי' קצ"א] כאשר כבר שמעת כל זה.

והשם יתברך יאריך ימכם ושנותיכם, וימי כל אנשי שלומינו, וימי כל ישראל, עד שיזכו לידע ולהכיר מי היה בעולם בדורות הללו, אשר הניח אחריו תורתו, ושיחות, וסיפורים ומעשיות כאלה, ובפרט המעשה של ה' בעטלירש של ה' (סיפורי מעשיות מעשה י"ג): [רביז"ל אמר אלו לא ידעתי שום ענין אחר כי אם זאת המעשה היה גם כן חידוש גדול, כי זאת המעשה היא חידוש נפלא מאוד (מעשה י"ג בספרו מ"ע בסוף)]. אשרינו מה טוב חלקינו וכו'. והיה זה שלום וחיים.

דברי אביך המצפה לראותך בקרוב. אך אף על פי כן ההכרח להמתין איזה ימים ולחקור ולדרוש בזה כנ"ל. ומהסתם אכתוב לך עוד בזה, ומה' מצעדי גבר כוננו, וכרצונו נעשה.

נתן מברסלב

ביתי פתוח לרוחה תהלה לאל [הכוננה שהיה הדרך בעת המגפה רח"ל שבבית שנפטר בה איזה בר מינן מהמגפה, מיד נסרו הבית באין יוצא ובאין בא, כדי שלא יתאחו החולאת באנשים אחרים, ועיין מכתב ליד"ג בבית ר' יונה מלמד הסמוך לביתי נפטרה ילדה אחת אתמול, והכל מהחולאת הנשמע כעת" ולעיל במכתב הזה: "ורצו לסגור ביתי ח"ו, והשם יתברך ברחמי המל עלי, כי רבים מאוהבי אמרו שהיו ראוי לסגור ח"ו, וכאן בסוף המכתב, כנראה אחר איזה שעות או ימים, הודיעו שאעפ"כ נשאר ביתו פתוח].

אדות הנגיד ר' שמשון נ"י [הרבני הנגיד ר' שמשון הגדול מתלמידי מוהר"ן, דר בעיר טשעהרין. ועיין לעיל מכתב כ"ט "אם אפשר, ואם תוכל לזרוז שיעב בעצמו לאומאן, אשריך ואשרי לוי" אין לי דיבורים עתה כלל לדבר ולכתוב בזה. כי מאל"ך תבין שעדיין אין דעתי צלולה, אחרי אשר עבר עלי ענין כזה, אם תרצה תדבר בעצמך, ואם תרצה להראות לו מכתבי אלה, כרצונך תעשה, כי לפניו אינם סוד, אף על פי שלא היו על ראש השנה, עדיין נפשו קשורה בנפשינו.

והנה יש לי הרבה לדבר עם ר' שמשון שיחי, אך מחמת שאין אתערותא דלתתא ממנו, כי כפי הנראה היה פה בעתים הללו ולא התראה פנים עמי, על כן אי אפשר לי לדבר ולכתוב לו כל מה שבלבי, וה' הטוב יזכיריה האמת, ויחדש ימיו לטובה [רומז לו מוהר"ן אודות ימי נעוריו שהי' מקורב למוהר"ן באהבה רבה ומים רבים לא יוכלו לכבותה, עיין בערך תולדותיו פ"א, וע"ע לקמן מכתב נ"ו "להוכירו חסד נעוריו וגדל אהבתו ותשוקתו אל האמת", ובמכתב פ"ח מכתב קנ"ט], ולא יהיה נפרד מאתנו ח"ו רק יהיה נמנה עמנו תמיד מעתה ועד עולם, לעולמי עד ולנצח נצחים אמן.

השמן זית קבלתי גם כן, השם יתברך יזכינו לקיים מצות הדלקת נר חנוכה בשלימות לאמשכא משה רבות קודשא ולאלדלקא בוצינא (וזה"ק ח"א דלי"א ע"א, וזה"ק ד"ז ע"א, ועיין ליקוי"מ ח"א סוף סי' נ"ד), אם יהיה כל הימים דיו וכו', אי אפשר לבאר פירושי דברים אלה שהוכרתי עתה.

כוונת ההערות והצינונים בכדי להבין את המכתב הק, וברצונו בעז"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמח לקבל באימיל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהר"ן ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוחם למפרע

מודעה משמחת ובקשה

בהיות שסידרנו כל תלמידי רביז"ל על סדר הא"ב בסדר יפה אף נעים, וכן יש תחת ידינו מסודר כל תלמידי מוהר"ן ז"ל על דרך זה, וכן זכינו בעזרה"ש"ת לסדר הספה"ק "עלים לתופה - מכתבי מוהר"ן", עם הערות ובידורים על כל מכתב ומכתב, בתוספת מכתבים מכת"י, עד שפנים חדשות בא לכאן.

ולכן הנני פונים בבקשה מאת אנ"ש היקרים, מי שרוצה לזכות ליתן יד ועזר להדפסת הספרים הקדושים הללו יפנה אלינו, וזכות הרבים תלוי בו.

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א
עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהר"ן הסבר, לויט די מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות חזקו ואמנצו אחיי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעיין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשיכם (על"ז מכתב ש"ג)

שיעורים בספריו ברסלב קבועים

יום לחודש	יום השבוע	ליקוי"מ ח"ב	ליקוי"ה ח"ד	ליקוי"ת ח"ב
י"ח	שב"ק	לא:	קע"ז	גד
י"ט	א'	לה:	קע"ז	ה"ז
כ'	ב'	לט:	קע"ח	דח
כ"א	ג'	לש:	קע"ט	טי
כ"ב	ד'	מ:	ק"פ	יא"ב
כ"ג	ה'	מ:	קפ"א	י"ג"ד
כ"ד	ו'	מא:	קפ"ב	ט"ט

פרשת חיי

חודש חשוון

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בעט סופר, אן להערות, וכן

מי שברצונו שייגיע לו העט סופר על יד האימנעל, יפנה:

CONGHVPRINTING@GMAIL.COM

אן להפעקס: 845.781.6701

להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):